

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
MART 2023 - SAYI 175

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEK
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAİL GÜR - MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM
Hukuk Müşaviri Av. ALİ ÇAVUŞOĞLU

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

AVRUPA (ALMANYA)

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
www.camlicakitap.de / abone@camlicakitap.de

AVRUPA (HOLLANDA)

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland / info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan reklamların her türlü mesuliyeti, sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

 / yedikitadergisi

Yeni bir okuma deneyimi için
dijital sayılarımız
Çamlıca Kitap uygulamasında

Yedikitadan...

Günümüzün genel eğitiminde göz ardı edilse de coğrafya bilgisi, genç-yaşlı her fert için hayattır. Bu ilme vâkıf olan kişi yahut devlet, yaşadığı toprakları çok iyi tanıy ve her türlü tedbirini ona göre alır. Askerî boyut düşünülünce konunun önemi kat kat artar. Meselâ eski devirlere gidersek; sefere hangi mevsimde çıkılacağı, güzergâhtaki arazi durumu, nehirlerin özellikleri, ormanlık alanlar vb. harekâtın selameti için bilmek şart olan hususlardır. Biz, tarihi referans alsak da bugün için de aynısı geçerli.

Dünya iklimi bin yıllar içinde çok çeşitli evrelerden geçmiştir. Bazen yüzyıllar süren kuraklıklar olmuş, bazen soğuk mevsimler hükmetmiştir. İnsanoğlu ise nerede yaşadığı fark etmeksizin tabiat şartlarına ayak uydurmak zorunda kalmıştır.

Kendi yiyecek bulamamış veya sürüsü aç kalmış, daha verimli topraklara göç etmiştir. Bu göçler bazen binlerce kilometre boyunca ve asırlarca devam etmiştir. Güçlü olan, ötekini daha ötelere atmış; kavimler gidip yerini ülkeler ve halklar almıştır. Bir yanardağ patlamış, o sene yaz mevsimi yaşanmamıştır. Nice büyük ordular, şiddetli yağmura, kara tutulup balçığa saplanmış. Kimi geri çekilebilirken kimi, ava çıktığı hâlde avlanmış. Dünyanın bir ucunda taşan nehir, öbür ucunda veba olup ölüm saçmıştır. Velhasıl, medeniyetler doğurup medeniyetler yok eden bir sebep olmuş iklim.

Bu sayımızda, iklim şartlarının tarihin seyrine etkisine dair bütün dünya eksenli genel bir panorama çizmeye çalıştık. “Coğrafya kaderdir” sözünden öte, coğrafyayı çok iyi öğrenip öğretip hayatımızda ona ciddî manada yer vermeli, ânımızı ve geleceğimizi, işin zahirî ve batınî boyutuyla bir bütün olarak değerlendirmeli.

Tedbirin de takdir-i ilahiden bir parça olduğunu unutmadan, istifadeli okumalar diler, Berât Kandili'nizi ve Ramazan-ı Şerif'inizi şimdiden tebrik ederiz.

içinde

MART 2023
sayı

175

24-47 İKLİM DE TARİH YAZAR

SAVAŞ, KİTLİK VE SALGININ GÖLGESİNDE
İNSANOĞLUNUN TABİATLA İMTİHANI

YUNUS EMRE BOZOK

ekiler

8

AYIN GÜNÜ

MEHMED ŞEVKİ

10

YAZIHANE

**"HİÇBİR ZAMAN HÂLİM,
SÖZÜMÜ YALAN ÇIKARMADI..."**

12

**DÜNYANIN İLK
ÇEVRE NİZAMNAMESİ**

SALİH ÇAVDIR

16

**JOHN WARD
NÂM-I DİĞER YUSUF REİS**

AHMET SARBAY

48

ÂNIN HİKÂYESİ

SESTEN HIZLI BİR UÇAK

TUNA SER

50

**OSMANLI'DA DAMLA SAKIZI
ALINAMAZ, SATILAMAZ, MÜLK EDİNİLEMEZ!**

KAYIHAN ÇAĞLAR

58

**TEBEASININ AYAKKABISINI
DAHİ DÜŞÜNÜMÜŞ**

ASAF KEREM

62

TARİH AMBARI

MUSTAFA DEDELER

64

**HİZMETİ MÜSTECAB, İSMİ UNUTULMUŞ BİR
ÇANAKKALE KAHRAMANI
MÜSTECİB ONBAŞI**

DR. SALİH EROL

72

**BİR ÇANAKKALE KAHRAMANININ
KÖYÜNDEYDİK...**

ARİF ZİYA ARDIÇ

76

**TESTGÂH
AĞAÇLAR**

AHMET SARBAY

78

BULMACA

SELMAN ASLAN

ayın günü

ayın günü

13 Mart

1840

Osmanlı'da Rumî Takvim, Resmî Yazışmalarda Kullanılmaya Başlandı

- Osmanlı'da, devletin kuruluşundan tarih sahnesinden çekilişine kadar, Ay yılını esas alan Hicrî takvim kullanıldı. Bu takvimin yanı sıra Rumî dediğimiz, Güneş esaslı takvim de kullanıldı.
- Devlet, resmî yazışmalarında, edebî ve tarihî metinlerinde Hicrî takvimi kullanmaya devam ederken, malî işlerinde Rumî takvimin kullanılması ihtiyacı hâsıl oldu.
- Tarım toplumlarında, vergilerin hasat mevsiminde toplanması gerekiyordu. Hicrî takvimde mevsimlerin başlangıcı her yıl değiştiği için, gelirlerin tahsil edilmesinde ve devletin yıllık bütçeyi hazırlamasında bazı problemler yaşanıyordu.
- Osmanlı maliyesi, takvim kullanımından doğan aksaklıkları en aza indirmek için Hicrî takvimin yanında Rumî takvimi de kullanmaya başladı.
- Takvimin ilk ne zaman kullanılmaya başlandığı, tam olarak belli değildir. Bir rivayete göre Dördüncü Mehmed Han devrinde, 1677 senesinde çıkarılan bir fermanla kullanılmaya başlanmıştır.
- Bu tarihten itibaren malî yılın başlangıcı mart ayı olarak kabul edildi ve malî kayıtlar bu esasa göre düzenlenmeye başlandı. Osmanlı Devleti, bu tarihten itibaren hazinenin gelirini Rûmî takvime göre toplarken, harcamalarında Hicrî takvimi takip etti.
- 19. yüzyıla gelindiğinde, özellikle Batı ile yaşanan sıkı münasebetler, Rumî takvimin kullanım sahasını daha da genişletti. Avrupa ile girişilen ticarî münasebetlerde, Rumî takvimin önemi büyüktü. Bu yüzden Sultan Abdülmecid Han, 13 Mart 1840 tarihinde verdiği emirle bütün resmî işlemlerde, Hicrî'nin yanında Rumî takvimin de kullanılmasını istedi.
- Hicrî ile Rumî takvimin birlikte kullanılmasına, 1925 yılına kadar devam edildi.

MART'TA BAŞKA NE OLDU?

1 Mart 1958: Üsküdar Vapuru, İzmit Körfezi'nde battı.

8 Mart 1656: Vak'a-i Vakvakiye (Çınar Vakası) hadisesi yaşandı.

19 Mart 1406: İbn-i Haldun vefat etti.

30 Mart 1856: Kırım Harbi sona erdi.

"HIÇBİR ZAMAN HÂLİM, SÖZÜMÜ YALAN ÇIKARMADI..."

Tüzükât-ı Timur

Yazıhane

Evlatlarım! Biliniz ki içinizden çoğunuz, Allâhü Teâlâ'nın inayetiyle benden sonra saltanat tahtına çıkacaksınız. Bunun içindir ki sizlere armağan olmak üzere kendi düsturlarımı bir araya topluyorum. Bu düsturlar şunlardır:

Allahü Teâlâ'nın dinini, Peygamber Efendimiz Muhammed sallallâhü aleyhi ve sellem şeriatını dünyaya yaymayı esas edindim...

Düşman ordularını mağlûp ve memleketlerini fethetmekte, ârif ve âlim kimselerle istişarenin, ihtiyatlı hareket etmenin, bana çok yardımcı oldu. Devleti idaremde hilm, insaniyet ve sabırla hareket ettim. Dostlarıma ve düşmanlarıma iyilik etmekte eşit davrandım.

Kanun ve nizame riayet, benim idaremdeki kuvvetimi o derece sağlamaştırdı ki vezirler, emirler, askerler ve halk, bir üst mertebeye sahip olmak arzusunda değil idi. Her biri bulunduğu sınıftan memnundu.

Adâlet ve bî-teraflik ile Allah'ın kullarının hayır dualarını aldım, güzel teveccühlerini kazandım. Suçsuzlara olduğu kadar suçlulara da güzel muamelede bulundum. Cömertlik ile insanların kalplerinde güzel bir yer edindim. Hükümlerimde esas; adâlet ve insaf idi.

Mazlumunu, zalimin elinden kurtarırdım. Bir şahsa, mala veya mülke yapılan zararı, tamamen

Bu ayki iktibasımız, Tüzükât-ı Timur'dan, yani Timur Han'ın düsturlarının, ilkelerinin toplandığı kitaptan. Esasen bu metnin Emir Timur tarafından yazılmadığı veya yazdırılmadığı rivayeti, kuvvetli bir tespit gibi duruyor. Bununla beraber biz, müellifin kim olduğundan sarf-ı nazar edip metne odaklandık. Zira yazılanlar, mutlak manada idarecilik için güzel noktalara temas ediyor...

meydana çıkarınca kanunun gerektirdiği ne ise tatbik ettim ve suçsuzları asla kabahatli çıkarmadım.

Din büyüklerine, âlimlere, fakihlere, tarihçilere, en mümtaz muameleyi gösterdim. İyi ve cesur adamlar, benim dostlarım idi. Zira Allahü Teâlâ da böylelerini sever. Âlimler ile sıkı münasebette bulundum. Onlarla istişare ettim. Onların hayır duaları, bana zaferler temin etti. Derviş ve fakirleri himaye ettim, bunlara zerre kadar fenalık etmemeye çalıştım

ve hiçbir isteklerini reddetmedim. Başkalarının arkasından konuşanları, sarayımdan uzaklaştırdım. Bunların sözlerine ve iftiralarına hiç ehemmiyet vermedim...

Hiçbir zaman hâlim, sözümü yalan çıkarmadım ve asla şiddetle hareket etmedim. Allahü Teâlâ bana, yapacağım kötü muameleye göre gadab ile muamele eder korkusuyla, kimseye hiddetli ve öfke ile davranmadım.

Zamanıma kadar gelip geçen hükümdarların gerileme ve çöküş sebeplerini inceledim. Onların düştükleri hatalardan kaçınmaya çalıştım. Beytül-mâl konusunda ölçüsüz davranmaktan, kötüye kullanmaktan, rüşvet ve halkı sıkıştırmaktan kaçınmaya itina gösterdim. Bunların kıtlık ve her türlü musibete sebep

← Emir Timur

bu kanunlara, saltanatım devam ettiği müddetçe riayet ettim.

Kalbimde doğan ilk kanun, dini, dünyaya yaymak ve Peygamberimiz'in (s.a.v.) şeriatını sağlamlaştırmak oldu. Her köşeye İslâmiyet'i, bu nûr-ı hidâyeti ulaştırdım ve onu, devletimin özü kıldım.

İslâmiyet'e girecekleri çoğaltabilmek üzere Peygamberimiz'in (s.a.v.) mübarek neslinden bir zâtı, Müslümanlar üzerine mutlak emir sâhibi kıldım. Vakıf işlerine ve camilere mütevelliler, şehirlere ve kasabalara kadılar, müftüler tayinini, ona havale ettim. Din büyüklerine, âlimlere, fakihlere vesair liyakat sahiplerine maaş tahsisi ile de o meşgul oldu.

Kendim, birisi ordu, diğeri halk için olmak üzere iki kadı tayin ettim. Her eyalete birer fakih gönderdim. Bunlar, Müslümanları yasak olan şeylerden nehyeder ve onların talim ve terbiyesiyle uğraşırды.

Şehirlere camiler ve medreseler, yollara kervansaraylar ve ırmaklar üzerine köprüler kurdurdum.

Her şehirde dindar adamlar vasıtasıyla Kur'ân-ı Kerîm'i, Ehl-i Sünnet itikadını, hakikî din âlimlerinin tefsirlerini ve mukaddesata hürmetin icabını, Müslümanlara öğrettirdim. Dine ait şeyleri bana arz etmelerini, kadılara ve müftülere emrettim. Bundan başka, bir adliye riyaseti tesis ettim ki askerlerim ile tebeam arasındaki ihtilafları bana bildirdi.

Kanunlarımı, din üzerine yaymakla, şehirlerde İslâm dinini sağlam esaslara istinat ettirdim. Küçük büyük bütün müminler, din uğrunda gayretimi öğrendikleri zaman, bütün âlimlerin teveccühüne mazhar oldum. ■■

olacağından, cemiyeti silip süpürecek fenalıklar olduğunu bilirdim.

Halkın her hâline vâkıf idim. Büyüklere kardeşim, küçüklere çocuklarım gibi muamele ettim.

Devletimin her kıtasında, o kıtadaki asker ve ahalinin beni alâkadar eden vaziyetlerini bildirmek üzere iffet ve istikâmeti ile bilinen adamlar bulundurdum. İdaremdeki adamlardan, askerlerden veya halk tarafından bir zulüm işlenirse, işleyenleri adâletin pençesine teslim ettim.

Benimle dost olan herkes, bu dostluktan aslâ pişmanlık duymadı. Her dostluğu, iyilik ile karşıladım. Bana kim hizmet ve yardımda bulunmuş ise mükâfatsız kalmadı. Düşmanım olan adam daha sonra haksızlığını anlayarak benden himâye ve lütuf dilemiş ise onu dostluk ile karşıladım.

Saltanat sarayımı İslâmiyet üzerine kurdum ve hükümetimi idare için kanunlar tanzim ettim ki

İKLİMDEN TARİHE YANSIYANLAR

1

870-960: Vikingler, İzlanda ve Grönland'ı keşfettiler. Kuzey Amerika'ya kısa seferler düzenlediler.

2

1607-1625: Kuzey Amerika'da yaşanan kıtlık nedeniyle, sömürgelerdeki insanların çoğu hayatını kaybetti. Jamestown'da 104 koloniden geriye 38 koloni kaldı.

İklimin yol açtığı savaş, kıtlık ve salgının gölgesinde insanoğlu, çetin imtihanlar verdi...

5

1789: Fransa'da ilkbahar kurak geçti. Dolu fırtınası sebebiyle ekinlerin çoğu yok oldu. Açlık çeken çiftçiler, isyancılara katılarak, 1789 Fransız İhtilali'ne ön ayak oldular.

4

M.Ö. 800'ler: Orta Asya'da şiddetli kuraklık sebebiyle Hunlar, batıya doğru göç etmek zorunda kaldı.

6

1845: İrlanda'da yaz boyunca yağışlar devam etti. Şiddetli yağış, Peru'dan gemilerle gelen bir küf mantarının, patateslere bulaşmasını kolaylaştırdı. Ortaya çıkan kıtlık sebebiyle 1 milyon İrlandalı hayatını kaybetti.

7

M.Ö. 300'ler: İklim yeniden ısınmaya başladı. Makedonyalı İskender, Doğu seferine çıktı.

8

1241-1242: Macaristan içlerine kadar uzanan Moğollar, aşırı yağışla bataklığa dönen ovalarda ilerleyemeyince geri çekildiler.

10

1

6

5

3

3

9

1452-1453: Vanuatu'da patlayan Kuwae volkanıyla atmosfere milyonlarca ton kül ve volkanik madde fırladı. Etkisi, İstanbul kuşatması esnasında hissedildi.

10

1350'ler: Soğuk hava dalgası, Grönland'a giden deniz yolunun donmasına neden oldu. Kıtık ve açlık yüzünden Vikingler, Grönland'ı terk etti.

11

1337: Ticaret yolları vasıtasıyla veba, bütün Avrupa'ya yayıldı. Avrupa nüfusunun neredeyse yarısı, salgında yok oldu.

12

1332: Çin'de Sarı Nehir taşı, 7 milyon insan, hayatını kaybetti. Ortaya çıkan kirlilik, vebayı davet etti.

13

1644: Çin'de yaşanan veba salgını, sel ve kuraklık yüzünden Ming Hanedanı son buldu.

15

1815: Endonezya'da Tambora Yanardağı patladı. Ertesi yıl bütün dünyada neredeyse hiç yaz mevsimi yaşanmadı. Düşük sıcaklıklar nedeniyle o yıl dünya genelinde sosyal ve siyasî hadiseler yaşandı.

9

14

M.Ö. 1600: Santorini Yanardağı patladı. Doğu Akdeniz'de bin yıldır hüküm süren Minos Medeniyeti ortadan kalktı.

17

1315: Fransa kralı X. Louis, Flaman ülkesine sefer düzenledi. Ancak çamura saplanan Fransız şövalyeler, Flamanlar tarafından mağlup edildi.

18

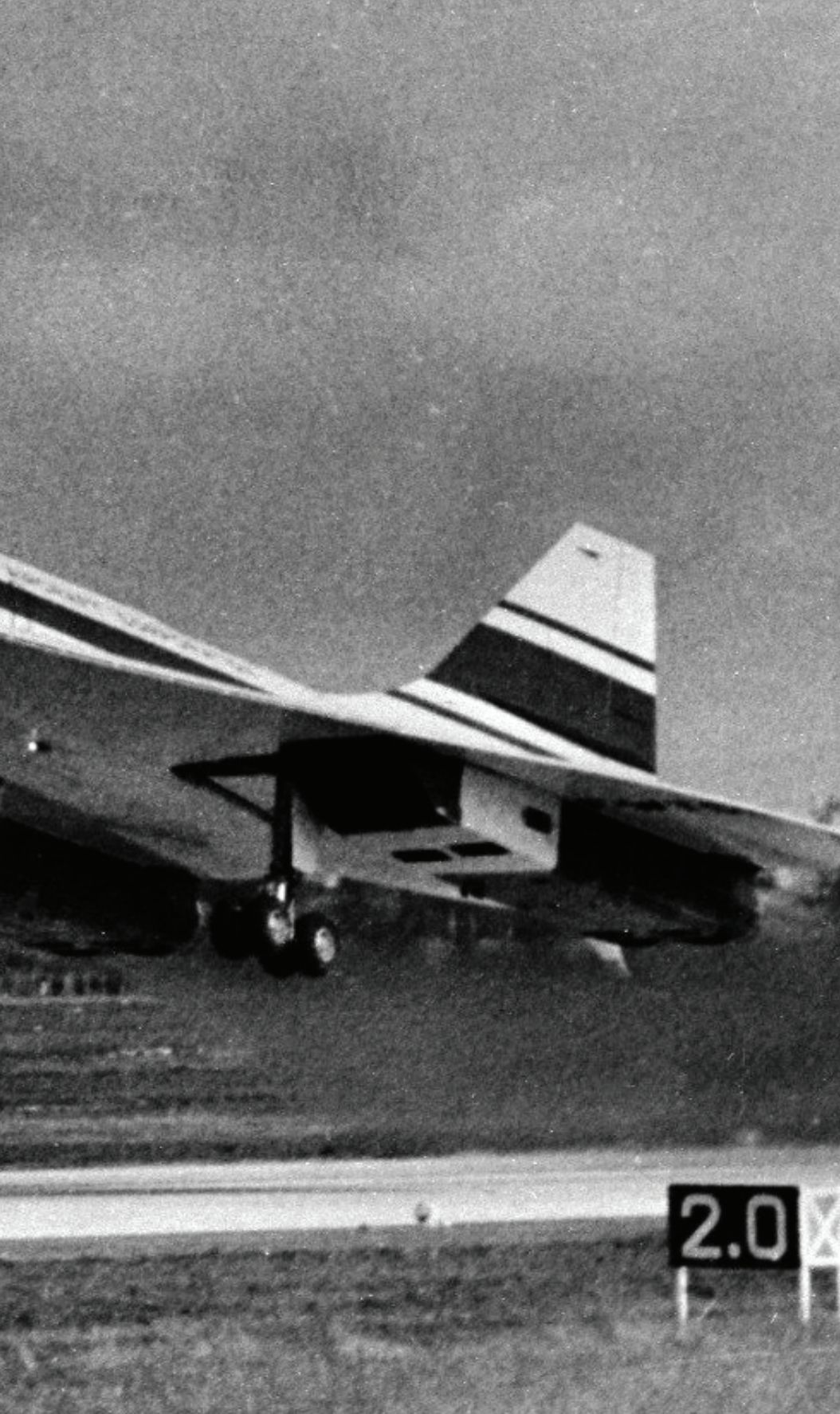
1621: Şiddetli soğuk nedeniyle Haliç ve İstanbul Boğazı dondu. İnsanlar kısa süre de olsa Üsküdar'a yürüyerek geçebildiler.

16

1315-1321: Hasat mevsiminde yağın şiddetli yağmur, ekinleri çürüttü. Kıtık, hastalık ve savaş yüzünden milyonlarca Avrupalı hayatını kaybetti.

ânın hikâ- yesi

TUNA SER

آنک چکایری

SESTEN HIZLI BİR UÇAK

Farklı bir uçak tipi ile tanıştıralım sizi: Concorde. O, sivil havacılığın en fantastik uçağıydı desek yeridir. Dünyanın ilk süpersonik uçağı ve sesten daha hızlı idi. İngiltere ve Fransa'daki uçak üreticileri tarafından ortaklaşa yapılan Concorde uçağından ticarî amaçla sadece 14 tanesi kullanılmıştı. Concorde, saatte 2 bin kilometreden fazla hıza ulaşabiliyordu. Bu da uçağın Londra ve New York arasındaki uçuş süresini yaklaşık 3 saate indirmesine izin veriyordu (Şimdiki uçaklardan yaklaşık 2.5 kat daha hızlı). Fakat güvenilirliğinin az, maliyetinin yüksek ve yolcu kapasitesinin sınırlı olması sebebiyle üretimden kaldırılmıştır. Fotoğrafta da Concorde uçağının, 2 Mart 1969'da Fransa'nın Toulouse şehrindeki, ilk uçuş denemesine şahitlik ediyorsunuz.

SAKIZ AĞACI

■ Boyları 1-4 metre arasındadır. Yapraklarını dökmezler, her dem yeşil çalı ya da ağaççık formunda bir bitkidir.

■ Yaklaşık 200 sene yaşarlar. 5 yaşından itibaren sakız salgılamaya başlarlar. En verimli oldukları dönem, 40'lı yaşlarıdır.

■ Akdeniz kıyılarında, Anadolu'da ve bilhassa Ege adalarında kendiliğinden yetişir. Sakız Adası ile özdeşleşmiştir.

■ 2009 verilerine göre Türkiye'de yıllık damla sakız tüketimi 18 tondur.

■ Türkiye'deki üretim kapasitesi, Sakız Adası'ndan daha fazla olmasına rağmen tarımı yapılmamaktadır.

■ Bahar döneminde çiçeklenir, temmuz-ağustos aylarında ağaçlar çizilerek reçineler akmaya başlar. Hasat, ekim ayına kadar devam eder.

■ Yılda yaklaşık 250 ton civarında sakız üretimi yapılır. Malî değeri yaklaşık 15 milyon dolardır.

■ Dünya pazarına Sakız Adası'ndan ihraç edilir.

■ Damla sakızının kalitesi, rengine göre değişir. Daha temiz, şeffaf ve beyaz renkli olanlar daha kaliteli.

■ Sağlıktan gıdaya kadar çok geniş kullanım alanı vardır.

■ Damla sakızı (*Pistacia lentiscus* L.), sakız ağacının gövdesine atılan çiziklerden damlacıklar hâlinde sızan aromatik bir reçinedir.

KÖYLÜNÜN BÖLÜŞTÜRMEŞİ

İbnü'l-Cevzî, *Latifeler* kitabında İbrahim bin el-Münzir el-Hizâmî'den şu kıssayı nakleder:

Bir Ârâbî köylü, çölden gelerek şehirli bir adama misafir oldu. Birçok tavuğu olan ev sahibinin bir hanımını, iki oğlu, iki kızı vardı.

Ev sahibi, hanımına “Bir tavuk pişir, getir de hep birlikte yiyelim.” dedi. Sofraya oturdular. Nar gibi kızarmış pilici köylüye verdiler ve “Bunu aramızda bölüştür.” dediler. Bu şekilde onunla alay etmek istiyorlardı.

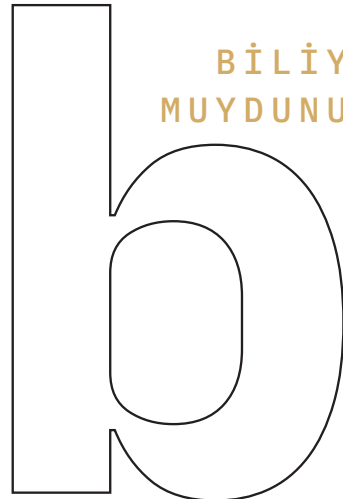
Köylü, “Ben bölüştürmeyi pek beceremem. Ama yine de bölüştürmeme razı olacaksınız bölüştüreyim.” dedi. Ev sahibi “Senin bölüştürmene razıyız.” dedi. Köylü, tavuğun başını aldı, kesip adama verdi ve “Baş, başkanın...” dedi. Sonra iki kanadı kesti ve “İki kanat, iki oğulun...” dedi. Sonra iki bacağı kesti ve “İki bacak, iki kızın...” dedi. Sonra kuyruk kısmını kesti ve “Arkası da ihtiyar kadının...” dedi ve gerisinin tümünü kendisi yedi.

Ertesi gün ev sahibi adam, hanımına “Bana beş tane tavuk pişir.” dedi. Sofraya oturunca köylüye yine “Aramızda bölüştür.” dedi. Köylü, “Çifter mi teker mi?” diye sordu. Adam: “Teker, teker...” dedi. Köylü:

“Sen, hanımın ve bir tavuk, üç eder.” dedi ve bir tavuğu adamın önüne koydu. “İki oğlun ve bir tavuk üç eder.” dedi ve ikinci tavuğu onlara verdi. “İki kızın ve bir tavuk da eder üç...” dedi ve üçüncü tavuğu onlara uzattı. Sonra: “Ben ve iki tavuk da eder üç.” dedi ve iki tavuğu aldı. Köylü, ev halkının önündeki tavuklara baktığını görünce “Herhalde teker bölüştürmeden pek hoşlanmadınız.” dedi. Adam bu kez “Çifter bölüştür.” dedi. Ârâbî köylü, tavukların hepsini aldı. Sonra “Sen, iki oğlun ve bir tavuk dört eder.” dedi ve tavuğun birini adam ile çocukların önüne bıraktı. Sonra “İhtiyar kadın, iki kızı ve bir tavuk da dört eder.” dedi ve ikinci tavuğu onlara verdi. Sonra “Üç tavuk ve ben de dört eder.” dedi ve üç tavuğu yanına koydu. Sonra ellerini kaldırıp “Allahım sana hamdolsun, bu zekâyı ve anlayışı bana veren sensin!” diye şükretti.

Emevî
halifelerinden
Abdülmelik bin
Mervan'ın oğlu
Mesleme'yi, büyük
bir ordu ile
Kostantıniye'nin
fethine
gönderdiğini
(M.717), uzun
muhasara
sonrasında
fethin mümkün
olmadığını;
Emir Mesleme'nin
Ayasofya'da
bir kere ezan
okunması şartıyla
sulh yaptığını...

BİLİYOR
MUYDUNUZ?

SÖZLERİN ASILLARI

TOST

Batı dillerinde kızarmış ekmeği ifade eden “tost” kelimesinin kökeni, Latince “kızarmış, yanmış” manasındaki “tostus” kelimesidir. Kızartılan ekmekler, çikolata, fındık-fıstık ezmesi veya çeşitli reçellerle buluşturularak yenir. Ülkemizde ekmek arasına kaşar, sucuk vb. ürünler koyularak farklı bir tost ürünü olarak kabul görmüştür.

HATALARIN BAŞI, DÜNYA SEVGİSİ

Sevgili Resûlüllah Efendimiz'in (s.a.v.) ashabından, ümmetinden mal mülk edinen, zengin olanlar olmuştur. Ne var ki, mal ve mülk muhabbeti, kalplerinde karar kılmamıştı. Mallarını Allah yolunda çalışmaya vasıta kılmışlardı. Belâ oklarının hücumu ve bütün hataların başı; dünyalık varlığı değil, dünya sevgisidir.

Sahabe-i Kiram'dan mal ve mülkünün çokluğuyla tanınan Abdurrahman İbn-i Avf Hazretleri, hayatı boyunca kalbini dünya hırsından âri tutmaya gayret etmişti. Öyle bir mertebeye varmıştı ki bir keresinde Ömerü'l-Fârûk'un (r.a.) huzuruna gelerek:

“Ey müminlerin emiri! Şam tarafından bir kervanım gelmektedir. 80 develik bu kervanın her bir devesinde binlerce dinarlık yükler var. Hepsini Allah rızası için sadaka eyledim; alın, zapt edin.” dedi. Hazret-i Ömer (r.a.) bunun sebebini sorunca şu cevabı vermişti:

“Bu gece Teheccüd namazını kılarken ‘Acaba kervan nereye geldi ve durumu nasıldır?’ diye hatırıma geldi. Cenab-ı Hakk’a olan teveccühümü örten ve Teheccüd namazında kalbime vesvese doğurtan bir malın, mülkiyetim altına girmekten çıkarılması gerektir.”

SON NEFESTE İLİM

Tebeitâbi'nin ileri gelenlerinden Abdullah İbnü'l-Mübârek'e (rah.) bir adam: “Cenab-ı Hak, sana bu akşam vefat edeceğini bildirirse, bugün ne yapardın?” diye sordu. O da: “İlim öğrenmeye çalışırdım.” cevabını verdi.

SANDALYE

Fransız akademisinde, adaylığını koyanların, azayı evlerinde birer birer ziyaret edip oy temin etmek gibi bir uygulama vardı. Pailleron da böyle bir ziyaret sırasında Renan'ın odasına kabul edilir. Renan, yerinden kalkar ve misafirine bir sandalye göstererek:

“Buyrun...” der.

“Oturunuz.” Pailleron, şu cevabı verir: “Teşekkür ederim. Fakat ben sizlerden sandalye istemeye gelmedim. İstedğim, bir koltuktur.”